Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Warszawa, 05 maja 2025 r.
znak sprawy: DNI.gw.071.7.2025

Pani Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu

Dotyczy: oświadczenia złożonego przez senatora Stanisława Pawlaka na 31. Posiedzeniu Senatu w dn. 26 marca 2025 r.

Szanowna Pani Marszałek,

W odpowiedzi na pytania zawarte w oświadczeniu złożonym przez senatora Stanisława Pawlaka, przekazuję poniższe informacje. Jednocześnie zwracam uwagę, że sprawy związane z kształtowaniem, ochroną i racjonalnym wykorzystywaniem zasobów wodnych należą do właściwości Ministra Infrastruktury, który kieruje działem administracji rządowej gospodarka wodna.

Strategicznym dokumentem planistycznym rangi krajowej, dotyczącym zjawiska suszy i minimalizowania jej skutków jest Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS), przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. [1]

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne[2] Plan przeciwdziałania skutkom suszy obejmuje:

1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

PGW Wody Polskie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego do 2024 r. zrealizowało następujące zadania inwestycyjne z PPSS:

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
+48 22 250 01 18
kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

1) Zwiększenie zdolności retencyjnych Kanału Górnego Niziny Toruńskiej przez wykonanie nowych budowli piętrzących w km: 4 + 850, 5 + 630, 6 + 410, 7 + 760, 11 + 230 (zadanie realizowane we współpracy z Gminą Zławieś Wielka, zakończone w 2020 r.);
2) Kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego Kanału Bachorza Duża od km 0 + 000 do km 14 + 000 - etap I od km 0 + 000 do km 7 + 808 (zakończone w 2020 r.);
3) Kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego rzeki Bętlewianki w km 0+700 - 2+500 w celu zwiększenia możliwości retencjonowania w dolinie wody (zakończone w 2022 r.).

Ponadto w ramach PPS PGW Wody Polskie planuje realizację dalszych zadań na terenie województwa kujawsko-pomorskiego:

1) Rewitalizacja rzeki Tążyny przez odtworzenie małej retencji wodnej na terenie działania Związku Gmin Ziemi Kujawskiej w Aleksandrowie Kujawskim;
2) Odbudowa cieku Struga Mniszek od km 2 + 050 do km 6 + 800 gm. Dragacz pow. świecki woj. kujawsko-pomorskie;
3) Odbudowa cieku Brzuchówka od km 0+000 do km 3+500 wraz ze stabilizacją poziomu wody w Jeziorze Mała Cerkwica;
4) Ochrona przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki - stopień wodny poniżej Włocławka;
5) Budowa zbiornika wodnego na rzece Lutryna km 13+300-18+000; gm. Jabłonowo Pomorskie;
6) Regulacja Białej Strugi od km 1+700 do km 9+170;
7) Kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego rzeki Kcynki - etap II od km 21+302 do km 33+962;
8) Odbudowa zasobów wodnych jezior Pojezierza Gnieźnieńskiego – obiekty w kompetencji RZGW w Bydgoszczy (w Programie planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW Wody Polskie zadanie zostało podzielone na 3 etapy);
9) Stabilizacja wody w Jeziorze Jezuickim.

Ww. zadania znajdują się w trwającej obecnie aktualizacji Programu planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW Wody Polskie. Szacunkowy koszt całkowitej

ich realizacji (bez stopnia wodnego poniżej Włocławka) to około 90 mln zł, natomiast szacowany koszt stopnia to 7,56 mld zł.

Ponadto w 2025 r. są realizowane następujące zadania inwestycyjne:

1) Regulacja Białej Strugi od km 1+700 do km 9+170 – zadanie jest obecnie na etapie aktualizacji dokumentacji niezbędnej do pozyskania pozwolenia wodnoprawnego;
2) Stabilizacja wody w Jeziorze Jezuickim – zadanie jest obecnie na etapie pozyskiwania pozwolenia wodnoprawnego.

W zakresie zadania pn. „Ochrona przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki – stopień wodny poniżej Włocławka" PGW Wody Polskie złożyło do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargę na decyzję Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska uchylającą w całości decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z 2017 r. oraz odmawiającą określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Realizacja pozostałych zadań jest uzależniona od pozyskania środków finansowych na ten cel.

Jeżeli chodzi o plany działań w zakresie odbudowy i rozwoju systemów nawadniania na terenach rolniczych Kujaw, należy podkreślić, że ww. systemy to urządzenia melioracji wodnych, których celem jest polepszenie zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienie jej uprawy. Zgodnie z ustawą Prawo wodne, wykonywanie urządzeń melioracji wodnych należy do właścicieli gruntów (tj. do właścicieli gruntów rolnych). Urządzenia melioracji wodnych mogą być wykonywane na koszt Skarbu Państwa, za zwrotem w formie opłaty melioracyjnej części kosztów przez właścicieli gruntów, na które te urządzenia wywierają korzystny wpływ. W przypadku wykonywania urządzeń melioracji wodnych w ww. trybie wymagane są wnioski zainteresowanych właścicieli gruntów. Należy zaznaczyć, że w ostatnich latach do PGW Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy nie wpłynęły żadne wnioski osób zainteresowanych wykonaniem tego typu inwestycji.

Jednocześnie informuję, że PGW Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku podpisał 12 marca 2025 r. umowę dotyczącą wykonania zadania pn. „Inwentaryzacja urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów na terenie wybranych Zarządów Zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody

Polskie” dla części zamówienia z obszaru działania Zarządu Zlewni w Toruniu (wartość umowy wynosi 5 994 308,69 zł brutto). W ramach przedmiotowej

umowy zostanie dokonana aktualizacja ewidencji urządzeń melioracji wodnych oraz gruntów zmeliorowanych na terenie PGW Wody Polskie Zarządu Zlewni w Toruniu. Zostanie także przeprowadzona weryfikacja danych o urządzeniach melioracji wodnych i gruntach zmeliorowanych, znajdujących się w prowadzonej elektronicznie ewidencji oraz jeszcze nią nieobjętych. Weryfikacja będzie prowadzona w oparciu o najnowsze dane mapowe i przestrzenne, w tym ortofotomapy oraz inwentaryzację terenową. Materiały i dane, które zostaną zgromadzone w ramach projektu, pozwolą na przyspieszenie i poprawę jakości procedowanych postępowań administracyjnych zarówno w zakresie wydawania zgód wodnoprawnych, jak i nałożenia obowiązku prawidłowego utrzymania urządzeń melioracyjnych na podmioty będące w zasięgu ich oddziaływania. Przyczyni się to do jak najlepszego zarządzania wodami w zakresie ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy.

W trwającej obecnie aktualizacji Programu planowanych inwestycji w gospodarce wodnej PGW Wody Polskie nie ma zadań inwestycyjnych związanych z odbudową i rozwojem systemu nawodnienia.

Odnośnie kwestii wykorzystania zagospodarowania wody zgromadzonej w zbiorniku wodnym we Włocławku informuję, że zgodnie z zasadami gospodarowania wodami określonymi w ustawie Prawo wodne, a w szczególności zasadą zrównoważonego i racjonalnego korzystania z wód, każda inwestycja w gospodarce wodnej powinna uwzględniać zarówno potrzeby różnych użytkowników wód, jak i ochronę zasobów wodnych i środowiska. Przepisy Ramowej Dyrektywy Wodnej wskazują, że w planowaniu i użytkowaniu wód należy przede wszystkim dbać o równowagę między potrzebami człowieka a ochroną środowiska wodnego.

Należy zaznaczyć, że spiętrzone wody rzeki Wisły w zbiorniku Włocławek obecnie są wykorzystane głównie w celach energetycznych. Zbiornik mógłby jednak pełnić rolę rezerwuaru dla zasilania wodą instalacji służących potrzebom wykorzystania dla rolnictwa. Pomimo zaprojektowania zbiornika również z myślą o retencjonowaniu wody dla celów zaopatrzenia rolnictwa (ograniczanie skutków suszy), nie został on technicznie przystosowany do ujmowania i dystrybucji wody dla tych celów.

Pełnienie nowej funkcji zbiornika wymaga wybudowania odpowiedniej infrastruktury. Przystosowanie zbiornika do ujmowania i przesyłania wody na tereny rolnicze wiązałoby się z koniecznością wybudowania: ujęcia wody ze zbiornika, pompowni oraz kanałów i rurociągów nawadniających. Przed podjęciem decyzji o wykorzystaniu gospodarczym wód zretencjonowanych w zbiorniku Włocławek należy wykonać nowy bilans wód zbiornika z uwzględnieniem potrzeb wszystkich odbiorców oraz zbadać wpływ rozbioru wody na zapewnienie przepływów nienaruszalnych w dolnym biegu Wisły, ochronę siedlisk, budowle i urządzenia obiektu hydrotechnicznego oraz zmianę przepływów wód w stanach wód niskich, średnich oraz podczas wezbrania. Jednocześnie należy zaznaczyć, że tego typu działania wymagają szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko. Przed rozpoczęciem inwestycji należy uwzględnić ryzyko pogorszenia stanu ekologicznego rzeki oraz jej wpływu na obszary chronione, w tym obszar Natura 2000. Transport wody ze zbiornika Włocławek na potrzeby rolnictwa z terenu Kujaw wiązałby się ze stratami przesyłowymi, brakiem efektywności ekonomicznej i wysoką energochłonnością związaną z ciągłą pracą przepompowni niezbędnych do dostarczania wody.

Odnosząc się do kwestii ubezpieczeń rolniczych informuję, że na podstawie art. 10a ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U z 2025 r. poz. 251) zakładom ubezpieczeń przysługuje dotacja celowa na pokrycie części odszkodowań wypłaconych producentom rolnym z tytułu szkód spowodowanych przez suszę.

Dotacja przysługuje w wysokości 60 % różnicy pomiędzy łączną kwotą odszkodowań wypłaconych w danym roku kalendarzowym z tytułu szkód spowodowanych przez suszę na podstawie umów ubezpieczenia upraw a kwotą stanowiącą 90 % sumy składek uiszczonych w danym roku kalendarzowym z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia upraw od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez suszę, łącznie z dopłatami do tych składek wypłaconymi zakładowi ubezpieczeń w danym roku kalendarzowym.

Na rok 2025 zaplanowano na ten cel dotacje w kwocie 20 mln zł.

Jednocześnie informuję, że na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa[3], została uruchomiona pomoc dla gospodarstw rolnych, w których powstały straty w wyniku suszy w 2024 r.

Wnioski o powyższą pomoc można było składać do 16.04.2025 r.

Pomoc skierowana jest do:

1) producentów rolnych, których szkody zostały obliczone za pomocą publicznej aplikacji i wynoszą powyżej 30 proc. średniej rocznej produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok wystąpienia suszy.

Stawki pomocy wynoszą:

- 3000 zł/ha upraw rolnych ze stratą co najmniej 70%. plonu;
- 2000 zł/ha upraw rolnych ze stratą co najmniej 50% i mniej niż 70% plonu;
- 1000 zł/ha upraw rolnych ze stratą co najmniej 30% i mniej niż 50% plonu.

Na realizację tej formy pomocy przeznaczono 80 mln zł;

2) rodzin lub osób fizycznych niepozostających w związku małżeńskim, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w prowadzonych przez nich gospodarstwie rolnym w rozumieniu przepisów o podatku rolnym szkód spowodowanych wystąpieniem w 2024 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich[4], które zostały obliczone za pomocą publicznej aplikacji i wynoszą co najmniej 15% średniej rocznej produkcji roślinnej w tym gospodarstwie rolnym z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody.

Pomoc jest udzielania, jeżeli szkody spowodowane wystąpieniem w 2024 r. suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich spowodowały obniżenie dochodów z produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym w wysokości co najmniej 6 400 zł zgodnie z protokołem oszacowania szkód albo kalkulacją oszacowania szkód. Wysokość pomocy wynosi 3000 zł.

Na realizację tej formy pomocy przeznaczono 250 mln. zł;

3) producentów rolnych w równowartości kwoty III i IV raty ubiegłorocznego podatku rolnego, w których gospodarstwach szkody w 2024 r. – obliczone za

pomocą publicznej aplikacji i wyniosły powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej.

Na realizację tej formy pomocy przeznaczono 25 mln. zł

O wypłatę dotacji z tytułów określonych w pkt. 1-3 producenci rolni złożyli łącznie 11,7 tys. wniosków.

Terminy likwidacji szkód wynikają z Ogólnych Warunków Ubezpieczenia, które są załącznikiem do każdej umowy ubezpieczenia.

W związku z poruszonym tematem dotyczącym działań edukacyjnych i doradczych dotyczących racjonalnej gospodarki wodnej, warto przypomnieć o roli Lokalnych Partnerstw ds. Wody (LPW) w szerzeniu edukacji z dziedziny ekologii i racjonalnej gospodarki wodnej. LPW zostały powołane do życia przez MRiRW przy ścisłej współpracy z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Partnerstwa swoją działalnością obejmują obręb powiatu, ich celem jest poprawa gospodarki wodnej. Członkiem LPW może zostać każdy, wszelkie osoby/podmioty zaangażowane w gospodarkę wodną - w szczególności: rolnicy, przedstawiciele spółek wodnych, samorządu (gminnego, powiatowego, wojewódzkiego), przedstawiciele terenowych organów PGW WP, Lasów Państwowych czy organizacji pozarządowych. Sprawnie funkcjonujące LPW może identyfikować problemy i podejmować inicjatywy prawne w zakresie niezbędnych zmian – zgłaszać do ministra właściwego ds. gospodarki wodnej, aktywizować i umacniać współpracę pomiędzy wszystkimi zaangażowanymi podmiotami. Oprócz działań promocyjnych, dla LPW przewidziana jest także rola edukacyjna – szerzenie informacji dotyczących racjonalnej gospodarki wodnej poprzez szkolenia, wykłady czy warsztaty skierowanie do mieszkańców danego powiatu.

Dodatkowo warto wspomnieć o roli doradztwa rolniczego. Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego (ODR), jako beneficjenci Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej (PS WPR) (interwencja R 14.2. „Kompleksowe doradztwo rolnicze”, moduł 1 – „Kompleksowe programy doradcze”), realizują kompleksowe programy doradcze dla rolników, które obejmują co najmniej 2 usługi doradcze.

Obecnie katalog usług doradczych w ramach ww. interwencji obejmuje 10 usług doradczych. W związku z kończącym się w bieżącym roku okresem realizacji usług doradczych objętych katalogiem w ramach PROW 2014-2020, MRiRW zwróciło się

o wskazanie propozycji tematów i zakresu wsparcia usług doradczych, które powinny zostać włączone do katalogu w ramach PS WPR na lata 2023-2027. Na podstawie potrzeb zgłoszonych przez ODR określonych zostało 6 usług doradczych, które zostaną dodane do ww. katalogu usług doradczych. Jedną z przedmiotowych usług jest usługa doradcza pn. „Racjonalne gospodarowanie wodą w gospodarstwie rolnym". Aktualnie trwają prace nad opracowaniem zakresu ww. usługi doradczej.

Odnośnie wsparcia na modernizację wodociągów i systemów odzyskiwania wody, informuję, że w okresie od listopada 2024 r. do stycznia 2025 r. prowadzone były w 16 województwach nabory wniosków w ramach inwestycji B3.1.1 Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich. W ramach przedmiotowych naborów o wsparcie mogły ubiegać się gminy oraz gminne spółki komunalne, realizujące przedsięwzięcia polegające m.in. na budowie, rozbudowie lub modernizacji zbiorczej sieci zaopatrzenia w wodę. Do objęcia wsparciem w ramach dostępnej alokacji, wynoszącej 880,6 mln zł, zakwalifikowanych zostało ponad 200 wnioskodawców.

Odnosząc się do kwestii ewentualnego dostarczania wody z Wisły do jeziora Gopło informuję, że zgodnie z informacją przekazaną przez PGW nie są planowane tego typu działania. Istnieją plany przedsiębiorców oraz jednostek samorządu terytorialnego dotyczące budowy rurociągu zasilającego Kujawy wodą z Wisły. Mając na uwadze deficyt wody na obszarze Kujaw należy rozważyć każdą inicjatywę, która może wpłynąć na zwiększenie zasobów wodnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Wszelkie działania w tym zakresie powinny jednak zostać poprzedzone analizami potwierdzającymi możliwość ich przeprowadzenia zarówno ze względu na warunki hydrologiczne oraz hydrotechniczne, jak i kwestie środowiskowe.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Jacek Czerniak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r., Dz. U. z 2021 r. poz. 1615 z dnia 3 września 2021 r. (Dz. U. 2025 r. poz. 216);
2. Ustawa z dnia 20 lipca 2027 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 216);
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2025 r. poz. 251).

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.